

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้ศึกษามีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 1,615 คน (สำนักงานทะเบียน กรมการปกครองอำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร เดือนตุลาคม 2560)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 321 คน ผู้ศึกษาได้กำหนดกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยาโมเน (Taro Yamone) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ดังนี้ (Taro Yamone, 1973, P. 727 อ้างถึงใน ธีรพรพราย สิ้นชัยคุณานนท์, 2554, หน้า 45)

$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$$

โดยที่

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5

(0.05)

แทนค่าจากสูตร

$$n = \frac{1615}{1+1615(0.05)^2}$$

$$= 320.59$$

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 320.59 คน เพื่อให้การคำนวณทางสถิติเป็นไปด้วยความสะดวก ลงตัว จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 321 คน

วิธีการหากกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามประชากรออกเป็น 17 หมู่บ้าน โดยใช้หมู่บ้านเป็นเกณฑ์ในการแบ่งตามลักษณะของประชากรอาศัยอยู่ในแต่ละหมู่บ้าน ดังนี้

หลังจากนั้นกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามิเน่ ที่มีค่าเท่ากับ 365 มาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงชั้นและใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) อย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของประชากร ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างของแต่ละเขตพื้นที่อาศัย

$$= \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรทั้งหมดในแต่ละระดับ}}$$

จำนวนประชากรทั้งหมด

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 321 คน

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละเขตพื้นที่

หมู่ที่	บ้าน	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
3	บ้านธาตุ	117	23
4	บ้านห้วยบาง	49	10
5	บ้านกุดตะกาบ	164	32
6	บ้านเหล่า	111	22
7	บ้านกุดพร้าว	150	30
8	บ้านขอนแก่น	109	22
9	บ้านหนองแวง	75	15
10	บ้านโพธิ์ไผ่	74	15
11	บ้านภูแฉะ	48	10
12	บ้านโพธิ์ทอง	52	10
13	บ้านดงศรีชมพู	101	20
14	บ้านห้วยบาง	102	20
15	บ้านดงน้อย	32	6
17	บ้านกุดตะกาบทุ่ง	108	22
18	บ้านตาดีโพธิ์ไผ่	136	27
19	บ้านหนองแวงคำ	92	18
20	บ้านธาตุพัฒนา	95	19
รวม		1,615	321

ที่มา : สำนักงานทะเบียน กรมการปกครองอำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

เดือนตุลาคม 2560

หลังจากได้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านแล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scal) 5 ระดับ โดยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

กำหนดให้ 5 คะแนน เห็นด้วยมากที่สุด

กำหนดให้ 4 คะแนน เห็นด้วยมาก

กำหนดให้ 3 คะแนน เห็นด้วยปานกลาง

กำหนดให้ 2 คะแนน เห็นด้วยน้อย

กำหนดให้ 1 คะแนน เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

เพื่อให้เครื่องมือในการวิจัยมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัยมากที่สุด ผู้วิจัยจึงดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาแนวคิดและทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร เพื่อนำมากำหนดกรอบการสร้างแบบสอบถามตลอดจนแนวทางการออกแบบ

2. สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์และตัวแปรที่กำหนดแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและ

ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมแล้ว หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตาม
ข้อเสนอแนะเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล คณบดีคณะวิทยาการ
จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น อาจารย์ประจำคณะมนุษย
ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2.3 ดร.ปณิธิ การสมดี อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และการ
จัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร

2.4 นางอาภรณ์ สว่างศรี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ
อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

2.5 นางสาวนิลวรรณ บุตรวงศ์ ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม
องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

หลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item
congruency)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยที่ ค่า +1
หมายความว่าข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้
อย่างแน่นอน, ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้
และค่า -1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถ
นำไปวัดได้อย่างแน่นอน

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัย
นำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นข้อคำถามทุกข้อจึงผ่านความ
เห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่ได้ตรวจสอบและเห็นว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว ได้ค่าเท่ากับ 1 ทุกข้อคำถาม

3. การนำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) การใช้ภาษา (Wording) โครงสร้างของแบบสอบถาม (Structure and format) และอื่น ๆ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

5. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชาชนผู้ใช้บริการของเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามในงานวิจัยทั้งฉบับเท่ากับ .964

ค่าความเชื่อมั่นด้านสุขภาพอนามัย เท่ากับ 3.364

ค่าความเชื่อมั่นด้านที่อยู่อาศัย เท่ากับ 3.233

ค่าความเชื่อมั่นด้านรายได้ เท่ากับ 3.295

ค่าความเชื่อมั่นด้านนันทนาการ เท่ากับ 3.300

ค่าความเชื่อมั่นด้านสวัสดิการ เท่ากับ 3.655

7. นำแบบสอบถามดังกล่าว ทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ออกหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการใช้บริการซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ให้แก่ผู้มารับบริการของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร
3. ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (Coding form)
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคล ตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และร้อยละ (Percentage)
 - 3.2 การวิเคราะห์ ระดับคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้านโดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993, อ้างถึงใน ลิน พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 155) ดังนี้
 - 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมากที่สุด
 - 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก
 - 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง
 - 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อย
 - 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อยที่สุด
 - 3.3 การทดสอบสมมติฐาน โดยการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้มารับการบริการ โดยใช้สถิติค่า t ชนิด One Sample t-test และ F-test ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

3.4 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ใช้สถิติเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item - objective congruence) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
3. การวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้สถิติดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)
5. การหาแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

จากผลการวิจัย ระดับคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ในทุก ๆ ด้าน ถ้าพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนครอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ผู้วิจัยจะนำมาหาแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน พิจารณาเสนอแนะแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ให้ดียิ่งขึ้น ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นางอาภรณ์ สว่างศรี ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ
2. นางมัทนาวดี ศรีนุกูล ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ
3. นางจุฬารัตน พันธุ์คุ้มเก่า ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตาตโปนไผ่
4. นายประกาศิต เลื่อน้อย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ
5. นางจุฑามาศ อาจทุมมา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ
6. นางสาวนิลวรรณ บุตรวงศ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ
7. นางอาทิตยา อัครนิจ ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ
8. นายครรชิต อัครนิจ ตำแหน่ง กำนันตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

9. นายทวีศักดิ์ แผ่นคำ ตำแหน่ง ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบล
วาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ
จังหวัดสกลนคร
10. นายสิงหา อูระแสง ตำแหน่ง รองประธานชมรมผู้สูงอายุ
ตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ
จังหวัดสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร